

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Με τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ προβαίνομεν εἰς τὴν δευτέραν ἔκδοσιν τοῦ ἀνά χειρας **Προσευχηταρίου** διὰ τὰς καθ' ἡμέραν πνευματικὰς ἀνάγκας τῶν Ὀρθοδόξων Χριστιανῶν. Ἡ πρώτη ὑφ' ἡμῶν ἔκδοσις ἐγένετο τὸ 1999 καὶ ἤδη ἔχει ἐξαντληθῆ ἀπὸ ἐτών.

Ἡ παρούσα ἔκδοσις τοῦ **Προσευχηταρίου**, ὑπὸ τὸ παρὸν σχῆμα καὶ τὰς ἐν αὐτῷ προσευχάς, ἀποβλέπει εἰς τὸ νὰ καλύψῃ μὲ ἓνα συνοπτικὸν τρόπον τὰς τακτικὰς ἀνάγκας προσευχῆς ἐκάστου Ὀρθοδόξου Χριστιανοῦ, καθόσον διὰ τῆς καθημερινῆς προσευχῆς ὁ ἄνθρωπος ἐπικοινωνεῖ μετὰ τοῦ Θεοῦ καὶ τροφοδοτεῖται ψυχῇ τε καὶ σώματι μὲ τὴν **Θεῖαν Χάριν**.

Ὁ Θεός, ὡς Δημιουργός, ἔχει ἐμφυτεύσει εἰς τὰς ψυχὰς τῶν ἀνθρώπων τὴν ἀνάγκην ἀναζητήσεως ἐπικοινωνίας μετ' Αὐτοῦ. Ὁ ἄνθρωπος, πλασθεὶς κατ' εἰκόνα Θεοῦ, φυσικῶς ἀναζητεῖ ἐπαφήν μετὸν Θεόν του: **«καὶ εἶπεν ὁ Θεός, ποιήσωμεν ἄνθρωπον κατ' εἰκόνα ἡμετέραν καὶ καθ' ὁμοίωσιν»** (Γέν. Α' 26). Ἡ ἀναζητήσις τοῦ Θεοῦ εἶναι ἔμφυτος ψυχικὴ ἀνάγκη ὅλων τῶν ἀνθρώπων. Φύσει ἀναζητεῖ ὁ ἄνθρωπος τὸν Θεόν, νὰ ἐπικοινωνήσῃ μετ' αὐτοῦ, νὰ ἔλθῃ εἰς **Κοινωνίαν, Σχέσιν καὶ Ἐνωσιν** μετ' Αὐτοῦ, ὅπως πολλοὶ τῶν Σοφῶν ὁμιλοῦν περὶ αὐτοῦ. Ἐκπλήρωσιν αὐτῆς τῆς ἐμφύτου ἀναζητήσεως ἀποτελεῖ ἡ προσευχή.

Ἡ προσευχή εἶναι ἀνάτασις τῆς ψυχῆς πρὸς τὸ θεῖον καὶ πηγαία ἔκφρασις ἀγάπης πρὸς τὸν Θεόν.

Ὁ συνειδητὸς Χριστιανὸς γνωρίζει ὅτι ὁ τελικὸς σκοπὸς τῆς ζωῆς του, ὁ μοναδικὸς λόγος τῆς ὑπάρξεώς του, εἶναι **ἡ Σωτηρία του, ἡ μετὰ τοῦ Θεοῦ κατὰ Χάριν Κοινωνία, Σχέσις καὶ Ἑνωσις, ἡ μακαρία Θέωσις**. Κύριον μέσον διὰ τὴν ἐπίτευξιν τῆς Σωτηρίας, ἀλλὰ καὶ καρπὸς τῆς Σωτηρίας, εἶναι ἡ προσευχή. Διὰ τῆς Προσευχῆς καὶ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ Θεοῦ θελήματος θὰ εἴμεθα ἐνωμένοι μετὰ τοῦ Θεοῦ καὶ ἐδώ καὶ εἰς τὴν ἄλλην, τὴν Αἰωνίαν Ζωὴν. Ἡ προσευχή συνδράμει εἰς τὴν καθημερινὴν ἀναζήτησιν ἐπικοινωνίας μετὰ τοῦ Θεοῦ καὶ εἰς τὴν παρ' Αὐτοῦ ληψιν **τῆς Θείας Χάριτος καὶ τῶν Ἀκτίστων Δωρεῶν**.

Αὕτη λοιπὸν ἡ ψυχικὴ ἀναζήτησις ἐγέννησε τὴν ἀνάγκην ἐκδόσεως **Προσευχηταρίου**.

Προσευχητάριον, ὡς ἐγκόλπιον ἐγχειρίδιον δι' ἀτομικὴν ἢ οἰκογενειακὴν χρῆσιν, παλαιότερον δὲν ὑπῆρχεν. Ἡ ἐμφάνισίς του, μὲ τὸν τίτλον **Προσευχητάριον Κατανυκτικόν**, ἔγινεν εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ 20οῦ αἰῶνος καὶ συγκεκριμένως τὸ ἔτος 1904 εἰς Ἀθήνας, ὑπὸ τοῦ Ἁγίου Νεκταρίου Μητροπολίτου Πενταπόλεως τοῦ ἐν Αἰγίνῃ. Ἄλλη ἔκδοσις Προσευχηταρίου, γνωστὴ εἰς ἡμᾶς, ἐγένετο εἰς Ἀθήνας τὸ 1934 ὑπὸ τοῦ Ἁγιορείτου Ἀρχιμανδρίτου Ματθαίου Καρπαθάκη, τοῦ μετέπειτα Ἀρχιεπισκόπου τῶν Γ.Ο.Χ.

Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος. Αὐτοῦ τοῦ Προσευχηταρίου ὁ Ἀείμνηστος προέβη εἰς **10** ἐπανεκδόσεις κατὰ τὰ ἐπόμενα ἔτη. Ἐκτοτε, καὶ κυρίως μετὰ τὸ **1950** καὶ ἕως σήμερον, ἐγένοντο πολλαὶ ἐκδόσεις Προσευχηταρίων ὑπὸ διαφόρων ἐκδοτῶν ἐπειδὴ ἡ ἀνάγκη αὐτῶν εἶναι ἄμεσος καὶ ἡ χρησιμότης των πρακτικωτάτη.

Μία παλαιότερα μορφή Προσευχηταρίου ὑπῆρξεν ὁ «**Συνέκδημος**» ὁ ὁποῖος περιεῖχεν, ἀναλόγως τοῦ ἐκδότου, ὀλιγωτέρας ἢ περισσοτέρας ἀκολουθίας Ἑορτῶν (Ἀναστασίμων, Δεσποτικῶν, Θεομητορικῶν καὶ μεγάλων Ἀγίων). Ὁ Συνέκδημος (βιβλίον συνοδευτικὸν τῶν ταξειδευόντων, ἐτυμολογούμενος ἐκ τοῦ **συν-εκ-δημῶ**, ἥτοι, ἀναχωρῶ ἐκ τοῦ Δήμου μετὰ τινος) ἐξεπλήρωνε τὰς ἀνάγκας προσευχῆς τῶν ταξειδευόντων ἐντὸς ἢ τῶν ἀποδημούντων ἐκτὸς Ἑλλάδος διὰ μεγάλα χρονικὰ διαστήματα καὶ ἰδιαιτέρως τῶν ναυτικῶν.

Ἀνάγκην ὅμως καθημερινῆς προσευχῆς δὲν εἶχον μόνον οἱ ταξειδιῶται, ἀλλὰ ὅλοι οἱ Χριστιανοί, ἐκ τῆς ὁποίας καὶ προέκυψεν ἡ σύνταξις **Ἐγκολπίου Προσευχηταρίου**. Διὰ τοῦ Ἐγκολπίου Προσευχηταρίου συστηματοποιεῖται διὰ κάθε Ὁρθόδοξον Χριστιανόν, ὁ ὁποῖος ἐπιθυμεῖ τὴν σωτηρίαν του, ἡ ἐκπλήρωσις τῆς καθημερινῆς ἀνάγκης προσευχῆς μετὰ τρόπον χρηστικόν, πνευματικόν καὶ θεάρεστον.

Εἰς τοὺς Ἱεροὺς Ναοὺς, ὅπου καθηκόντως ἐκκλησιαζονται οἱ Χριστιανοὶ τὰς Κυριακὰς καὶ τὰς ἄλλας μεγάλας ἐορτάς, ὑπῆρχον καὶ ὑπάρχουν Λειτουργικὰ βιβλία, ὅπως, *Μέγα Ὁρολόγιον, Μηναῖα, Παρακλητικὴ, Ψαλτήριον, Τριώδιον, Πεντηκοστάριον, Ἀπόστολος, Εὐαγγέλιον* καὶ ἄλλα. Οἱ ἔχοντες εἰς τὴν διάθεσίν των τὰ βιβλία αὐτὰ δὲν θὰ περιορισθοῦν μόνον εἰς τὸ Ἑγκόλπιον Προσευχητάριον, ἀλλὰ δύνανται νὰ χρησιμοποιοῦν κατ' οἶκον καὶ αὐτὰ κατὰ τὴν τάξιν τοῦ Τυπικοῦ τῆς Ἐκκλησίας.

Εἰς τὸ παρὸν *Προσευχητάριον* συμπεριελήφθησαν ἐκ τοῦ *Μεγάλου Ὁρολογίου* τῆς Ἐκκλησίας Ἀκολουθίαι αἱ ὁποῖαι καλύπτουν τὸν κύκλον τῶν ἑπτὰ ἡμερῶν τῆς Ἑβδομάδος, καὶ αὐταὶ εἶναι:

Τὸ Μεσονυκτικόν, ἄνευ τοῦ «Ἀμώμου».

Ὁ Ὅρθρος μέχρι καὶ τὸν *Ἐξάψαλμον*.

Ἡ Ἐνάτη Ὥρα πρὸ τοῦ Ἑσπερινοῦ.

Ὁ Ἑσπερινός, μὲ στιχηρὰ τροπάρια ἐκ τῆς ἐορτῆς τοῦ Εὐαγγελισμοῦ.

Τὸ Μικρὸν Απόδειπνον μετὰ τῶν *Χαιρετισμῶν* τῆς Θεοτόκου.

Ἡ Μικρὰ Παράκλησις εἰς τὴν Ἑπεραγίαν Θεοτόκον.

Ἡ Μεγάλῃ Παράκλησις εἰς τὴν Ἑπεραγίαν Θεοτόκον.

Ἡ Ἀναστάσιμος Ἀκολουθία ἡ ὁποία ἀναγινώσκε-

ται ἀντὶ τοῦ Ἀποδείπνου, τοῦ Μεσονυκτικοῦ καὶ τῶν Ὁρῶν κατὰ τὴν Διακαινήσιμον Ἑβδομάδα.

Τὰ Ἀναστάσιμα Ἀπολυτικά, Θεοτοκία καὶ αἱ Ὑπακοαὶ τῶν Ὀκτῶ Ἦχων.

Τὰ Ἀπολυτικά καὶ Θεοτοκία τῶν ἑπτὰ ἡμερῶν τῆς Ἑβδομάδος.

Ἀπολυτικά εἰς διαφόρους τάξεις/κατηγορίας Ἁγίων.

Τὰ Τριαδικὰ Μεγαλυνάρια τῆς Κυριακῆς.

Τὰ Ἀναστάσιμα Εὐλογητάρια τῆς Κυριακῆς.

Τὰ Νεκρώσιμα Εὐλογητάρια τοῦ Σαββάτου.

Τὰ Ἄνοιξαντάρια, ψαλλόμενα εἰς πανηγυρικοὺς Ἑσπερινούς.

Τὸ «Μακάριος Ἀνήρ», ἥτοι ἡ Α΄ Στάσις τοῦ Α΄ Καθίσματος τοῦ Ψαλτηρίου, ψαλλόμενον εἰς τὸν Ἑσπερινὸν ἐκάστου Σαββάτου ἢ εἰς ἑορτὰς Ἁγίων.

Πρέπει νὰ ἀναφερθῆ ὅτι εἰς τὸ παρὸν Προσευχητάριον, πρὸ τῆς Ἀκολουθίας τοῦ Μεσονυκτικοῦ, παρατίθενται προκαταρκτικαὶ Νουθεσίαι καὶ Εὐχαὶ Ἁγίων διὰ νὰ προετοιμάζεται ὁ πιστὸς εἰς πνευματικὴν ἐγρήγορσιν. Εἰς τὸ τέλος τοῦ Μεσονυκτικοῦ, πρὸ τῆς Ἀπολύσεως, ἔχουν προστεθῆ τὰ τρία κατανυκτικὰ τροπάρια: «Ἐλέησον ἡμᾶς...», «Κύριε, ἐλέησον ἡμᾶς...», «Τῆς Εὐσπλαγχνίας τὴν πύλην ἀνοιξον...» κ.λπ., κατὰ τὸ ἔθος Ἀγιορευτικῆς Τυπικῆς παραδόσεως. Εἰς τὸν Ἑσπερινόν, τὰ ψαλλόμενα Στιχηρά,

Ἀπόστιχα καὶ Δοξαστικά ἐλήφθησαν ἐκ τῶν Τροπαρίων τοῦ Ἑσπερινοῦ καὶ τῶν Αἰνῶν τῆς Ἑορτῆς τοῦ Εὐαγγελισμοῦ. Τοῦτο γίνεται ἀπὸ εὐλάβειαν πρὸς τὴν Ὑπεραγίαν Θεοτόκον καὶ ἀπὸ σεβασμὸν πρὸς τὸν Ἀοίδιμον Ἱεράρχην τῆς ΓΝΗΣΙΑΣ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ, τὸν Ἀείμνηστον Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος, κυρὸν Ματθαῖον Α΄ (Καρπαθάκη), ὅστις περιελάμβανε ταῦτα εἰς τὰ Προσευχητάρια τὰ ὁποῖα ἐξέδιδε διὰ τὰς ἀνάγκας τῶν πιστῶν. Τὸ αὐτὸ κατὰ τὴν ἰδίαν παράδοσιν ἐτηρήθη καὶ εἰς τὸ Μικρὸν Ἀποδείπνον, ὅπου συμπεριλαμβάνονται οἱ Χαιρετισμοὶ τῆς Θεοτόκου καί, μετὰ τὸ πέρασ αὐτῶν, τροπάρια ψαλλόμενα εἰς τὴν Παναγίαν. Εἰς τὸ τέλος τοῦ Ἀποδείπνου ὑπάρχουν δύο ἀκόμη κατανυκτικαὶ Εὐχαί, εἰς τὴν Κυρίαν Θεοτόκον καὶ εἰς τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν.

Πέραν τῶν ἀνωτέρω τακτικῶν Ἀκολουθιῶν συμπεριελήφθησαν διάφοροι ὕμνοι, ὀρισμένοι πίνακες καὶ συγκεκριμένα κείμενα ὁμολογιακοῦ ἐνδιαφέροντος, τὰ ὁποῖα ἐκρίθησαν ἀναγκαῖα, χρηστικά καὶ ὠφέλιμα διὰ κάθε Ὁρθόδοξον Χριστιανόν, ὅπως: **Ὑμνοι Διάφοροι** ψαλλόμενοι εἰς Ἀγρυπνίας καὶ ἄλλας περιπτώσεις • **Εὐχαὶ τῆς Τραπεζῆς** • **Περὶ Σχισμάτων καὶ Αἱρέσεων** • **Ἡ Καταδίκη τοῦ Νέου Παπικοῦ Ἡμερολογίου** ὑπὸ τῶν Πανορθόδοξων Συνόδων τοῦ 1583, τοῦ 1587 & τοῦ 1593 καθὼς καὶ τὰ Πατριαρ-

χικά Σιγίλλια τοῦ 1583 & τοῦ 1593 • Ἡ Καταδίκη τῶν Φλωρινοσεραφειμικῶν • Ἡ Καταδίκη τῶν Νεοοικονομάχων • Ἡ Καταδίκη τῶν Ἐκκλησιομάχων, Χριστομάχων, Τριαδομάχων, Θεομάχων • Ὁμολογία Ὁρθοδόξου Πίστεως • Ἑορτολόγιον: Ἀκίνητοι & Κινηταὶ Ἑορταί • Νηστεῖαι καὶ Καταλύσεις • Προετοιμασία διὰ τὴν Θεῖαν Κοινωνίαν • Πασχάλια 2014- 2034.

Εἰς τὸ ἀνά χειρας Προσευχητάριον δὲν συμπεριελήφθησαν αἱ Καταβασαί καὶ τὸ Μέγα Ἀπόδειπνον ἐπειδὴ ταῦτα δὲν ἀνήκουν εἰς τὸν κύκλον τῆς Ἑβδομάδος, τὰς ἀνάγκας τοῦ ὁποίου κατὰ κανόνα καλύπτει τὸ παρὸν. Ὁμοίως δὲν συμπεριελήφθησαν τὰ ἐξῆς: Ὁ «Ἄμωμος» εἰς τὸ Μεσονυκτικόν, τὰ Μεσονυκτικά τοῦ Σαββάτου καὶ τῆς Κυριακῆς, αἱ λοιπαὶ Ὁραι πλὴν τῆς Ἐννάτης, αἱ ἑννέα Ὁδαὶ, καὶ ἄλλα καθήκοντα τὰ ὁποῖα περιλαμβάνονται εἰς τὸ Μέγα Ὁρολόγιον καὶ ἀναγινώσκονται συχνότερον εἰς τοὺς Ναοὺς καὶ τὰς Μονάς, παρὰ κατ' ἰδίαν ἢ κατ' οἶκον καθημερινῶς. Τὸ παρὸν δὲν σκοπεύει νὰ ἀντικαταστήσῃ τὸ Μέγα Ὁρολόγιον, ἀλλὰ συντάσσεται ὡς Ἐγκόλιον Προσευχητάριον ἀποβλέπον εἰς μίαν σχετικῶς εὐχρηστον καὶ εὐσύνοπτον πληρότητα.

Εὐελπιστοῦντες ὅτι διὰ τοῦ παρόντος Ἐγκολπίου Προσευχηταρίου καλύπτονται αἱ τακτικαὶ καθημεριναὶ ἀνάγκαι προσευχῆς τῶν Ὁρθοδόξων Χριστιανῶν.

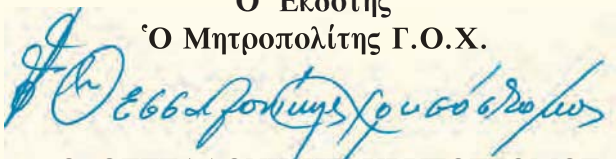
νών και παρέχονται πάγια πνευματικά ἐφόδια διὰ μίαν Ὁρθόδοξον Χριστιανικὴν ζωὴν, παραδίδομεν αὐτὸ πρὸς χρῆσιν μετὰ τὴν εὐχὴν νὰ συνεισφέρῃ εὐκαίρως εἰς τὴν μετὰ τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ ἡμῶν ἐπικοινωνίαν, σχέσιν καὶ κατὰ Χάριν ἔνωσησιν διὰ τὴν ἡμῶν σωτηρίαν, ὥστε **«μετὰ φόβου καὶ τρόμου τὴν ἑαυτῶν σωτηρίαν κατεργάζεσθε»** (Φιλιπ. Β΄ 12). Διότι τοῦτο ἐστὶ μέλημα πρώτιστον. Τοῦτο γὰρ ἔργον ὑψίστον. Τοῦτο ζωὴς πρόξενον. Τοῦτο Μύρου Θείου ἀλάβαστρον. Τοῦτο Θείας οἰκειώσεως χαριστήριον. Τοῦτο Θεῷ εὐάρεστον, καθότι **«ἐν Αὐτῷ ζῶμεν καὶ κινούμεθα καὶ ἐσμέν»** (Πράξ. ΙΖ΄ 28).

Ὅτι Αὐτῷ πρέπει πᾶσα δόξα, τιμὴ καὶ προσκύνησις, τῷ Πατρὶ καὶ τῷ Υἱῷ καὶ τῷ Ἁγίῳ Πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Ἐν Θεσσαλονίκῃ τῇ 6ῃ Ἰανουαρίου 2014

Ὁ Ἐκδότης

Ὁ Μητροπολίτης Γ.Ο.Χ.



† Ο ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ
(Μητρόπουλος)



Η ΑΓΙΑ ΤΡΙΑΣ
"Έργον Φωτίου
Κόντογλου, 1955,
εἰς τὸ τέμπλον τοῦ
Ναοῦ τοῦ Μετοχίου
τῆς Μονῆς Ἁγίου
Διονυσίου τοῦ ἐν
Ὀλύμπῳ εἰς Λι-
τόχωρον Πιερίας.
Εἰκονίζεται ὁ Θεὸς
Πατὴρ ὡς Παλαιὸς
τῶν ἡμερῶν, καθὼς
ἐφάνη τῷ Δανιὴλ, ὁ
Υἱὸς ὡς ἐνηνθρώ-
πησε, καὶ τὸ Ἅγιον
Πνεῦμα ἐν εἴδει
περιστερᾶς, ὡς
ἐφάνη ἐν Ἰορδάνῃ
εἰς τὴν Βάπτισιν
τοῦ Χριστοῦ.
Κάτωθεν, ἐν με-
γεθύνσει, ἢ ἐπὶ
τῆς εἰκόνος ὑπο-
γραφή τοῦ Φωτίου
Κόντογλου.





*Τὸ Ὅραμα τοῦ Προφήτου Ἡσαΐου: «Εἶδον τὸν Κύριον καθήμενον ἐπὶ θρόνου ὑψηλοῦ.... καὶ Σεραφεῖμ εἰστήκεισαν κύκλῳ αὐτοῦ.... καὶ ἀπεστάλη πρὸς με ἐν τῶν Σεραφεῖμ, καὶ ἐν τῇ χειρὶ εἶχεν ἄνθρακα, ὃν τῇ λαβίδι ἔλαβεν ἀπὸ τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ ἤψατο τοῦ στόματός μου.» (Ἡσ. ΣΤ΄ 1-7)
Μικρογραφία 12ου αἰῶνος, Ἐθνικὴ Βιβλιοθήκη Παρισίων.*